

Ympäristöministeriö
Luontoympäristöosasto

Lausuntopyyntö 22.3.2019

Luonnonsuojelulailla rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvausmenettelyn ja ennaltaehkäisyyn lainsäädäntöä valmisteleavan hankkeen loppuraporttiluonnos

Lausunto koskee 8. luvussa esitettyjä vaihtoehtoja ja niiden perusteluja.

8.1 Yleiset lähtökohdat

Rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta on tarpeen säätää omalla erillisellä lailla. Olisi tärkeää, että korvausjärjestelmä olisi tulevaisuuden suhteen joustava vahinkojen hankalan ennakoitavuuden vuoksi.

Uuden ennaltaehkäiseviin toimiin tarkoitetun avustusmuodon mahdollisuus on tärkeä selvittää lainsäädännön valmistelun yhteydessä. Toisaalta olisi tärkeä käyttää olemassa olevia elinkeinotukia (maatalous, kalankasvatus) ennaltaehkäisevien toimien rahoitukseen. Maatalouden investointituen (Maatalouden suuntaviivat 2014) käyttömahdollisuudet vahinkojen ennaltaehkäisyyn pitäisi saada toimivaksi työkaluksi, koska ainakin nykyisin korvaukset maatalouteen kohdistuvista vahingoista kattavat valtaosan maksettavista vahingoista.

8.2 Korvattavat vahingot

Vahinkoluokista tulisi valita joko vaihtoehto 2 tai 3.

8.4 Korvausten saajaa koskevat edellytykset

Vaihtoehto 2 on perusteltu rajaus korvausten saajiksi.

Kohta 3 ei tule esitetyssä muodossa kyseeseen, jos rakennusvahingot rajataan korvattavien vahinkojen ulkopuolelle (kohta 8.2).

8.5 Korvauksen myöntämisen edellytykset

Raportissa esitetyt edellytykset korvauksen myöntämiselle ovat perusteltuja. Korvausten tulee olla ovat harkinnanvaraisia, koska ne perustuvat vuosittain valtion talousarvioon varattuun määrärahaan. Korvausjärjestelmän lähtökohtana tulee olla, että vain välittömät (suorat) vahingot korvataan.

8.6 Korvauksen määrä

Raportissa todetaan, että jatkotyössä tulisi selvittää mahdollisuutta ennakon maksamiseen korvausten myöntämisen yhteydessä. Sen mukaan ennakon maksaminen voisi vähentää aiheutuneen vahingon tapahtumisajan kohdan ja lopullisen korvauksen maksamisajankohdan välisenä aikana vahingonkärsijällä olevia rahoitushaasteita.

Ennakon maksaminen ilman korvauksen myöntämisestä tehtyä päätöstä ei ole hallinnollisesti mahdollista. Nykyisessä avustusmenettelyssä maksatus tapahtuu päätöksenteon jälkeen hakijalle parissa viikossa. Jos vahingon tapahtumisajankohdan ja korvauksen maksamisajankohdan välistä aikaa halutaan lyhentää, on ratkaisu haettava koko korvausjärjestelmän menettelyjen kautta.

Korvauksen harkinnanvaraisuuteen perustuen tulee olla mahdollisuus tapauskohtaisesti korvata myös työkuluja. Jos esim. rakennuksille aiheutuvat vahingot sisällytetään korvausmenettelyn piiriin, on työn korvaaminen usein perusteltua. Korjaustoimien onnistuminen vaatii, että ammattilainen tekee ne; muuten korvatut tarvikkeet voivat mennä hukkaan ja vahingon aiheuttavaa syytä ei saada poistettua ja vahinko uusiutuu.

Korvausten maksaminen samassa suhteessa kaikissa vahinkoluokissa on tärkeä periaate.

8.7 Korvauksen hakemiseen ja maksamiseen liittyvä menettely

Raportin mukaan vahinkoilmoitus tulisi tehdä heti vahingon tapahduttua, että se voidaan todentaa ja selvittää. Selvittämistä on käsitelty raportissa paljon. Toimivin menettely on se, että korvauksen hakija hankkii tarvittavat vahingon todentamiseen liittyvät selvitykset, tarvittaessa maksaa ne ja liittää aiheutuneet kustannukset korvaushakemukseen.

Ainakin tällä hetkellä lintujen aiheuttamat maatalousvahingot muodostavat pääosan korvattavista vahingoista. Lakiin tulisi kirjata, että maatalousasioissa vahinkojen todentamisen tekee ja hoitaa maaseutuelinkeinoviranomainen (vrt. nykyinen lausuntomenettely). Vain näin voitaisiin varmistaa vahingon nopea ja oikea-aikainen todentaminen, jonka merkitys on keskeinen korvauksen hakumenettelyssä.

18.4.2019

Vahingon tapahtuessa ensimmäistä kertaa hakija ei ole välttämättä tietoinen vahinkoilmoituksen tekemisestä eikä siitä, että se on edellytys korvaukseen saamiselle. Siirtymäkauden aikana tulisi olla joustavuutta korvaushakemusten käsittelyssä ja hyväksymisessä. Tiedotus muutoksesta saavuttaa kansalaiset viiveellä. Alkuvaiheessa ei pitäisi hylätä perusteltuja hakemuksia puutteellisten selvitysten vuoksi, joiden tarpeellisuudesta hakija ei ole ollut tietoinen.

Yksikön päällikkö

Eero Korhonen

Luonnonsuojeluasiantuntija

Jukka Välijoki

Jakelu

Ympäristöministeriö (sähköisesti: kirjaamo@ym.fi)